

Norges Vassdrags- og energidirektorat
Middelthunsgate 29,
Postboks 5091
Majorstua, 0301 Oslo

Merknader til planene for utbygging av et småkraftverk i Drangsåna i Farsund kommune

Naturvernforbundet i Vest-Agder befarte området ved Drangsåna søndag 26.04. Vi fikk da oppleve det vakre og særegent naturlandskapet med mange kulturminner som er i og omkring vassdraget. Summen av naturverdiene knyttet til vassdraget er trolig enestående for Agderkysten, og forbindes ellers med høyereliggende områder og i andre deler av landet. Naturvernforbundet vil derfor engasjere seg for å sikre et svært viktig regionalt natur- og kulturlandskap for framtida slik det i dag fremstår.

Natur- og kulturlandskap:

Retningslinjer for små vannkraftverk ble utarbeidet av Olje- og energidepartementet (OED) i 2007. I henhold til OEDs retningslinjer er de fleste konfliktene ofte knyttet til vassdraget som landskapselement og opplevelsesressurs i friluftslivssammenheng. Retningslinjene sier at *inngrep som medfører bortfall eller vesentlig reduksjon av viktige landskapselementer av nasjonal, regional eller lokal betydning bør unngås.*

Drangsåna med de lange svabergfossene framstår som et landemerke som er synlig på lang avstand. Fossene er godt synlige helt fra Sande som ligger 7 km unna målt i luftlinje. Utbyggingsstrekningen har særlig interesse i en friluftslivsmessig sammenheng med opplevelser knyttet til bading, soling, fising (barn) og kulturminner som i tillegg vil ha pedagogisk betydning. Det er summen av disse kvalitetene som gjør den nedre delen av vassdraget særlig viktig. Over en strekning på flere hundre meter renner elva over glatte svaberg med småfusser, kulper og naturlige badesklier som er høyt verdsatt av fastboende og som et flott tilbud for tilreisende.

Vi vil tro at området vil få verdi som et svært viktig friluftsområde om Farsund kommune følger opp Miljødirektoratets sterke anbefaling om å registrere og verdifastsette sine friluftsområder innen 2018.

Området har mange og varierte kulturminner i denne delen av vassdraget; store tråkkheller over kulper og stryk, steinfundament etter vanddrevet sag - og møller sammen med ei helt nyrestaurert møll, et prosjekt som det er ytt betydelig offentlige midler til å restaurere.

Denne står i området ved den planlagte kraftstasjonen på de glattskurte svabergene. Etablering av kraftstasjon, med dertil sprenging av utløpskanal, rørgate og vei inn til stasjonen vil være svært ødeleggende for området helhet.

Det er registrert tre naturtyper innenfor influensområdet; en gråor – heggeskog og to bekkekløfter, alle med verdi B. Bekkekløftene i denne elva er i seg selv spektakulære landskapsformer, noe som gjør Drangsåna unik sammenlignet med andre kystvassdrag på Agder.

En utbygging som omsøkt, der vann fjernes fra fossene, vil følgelig sterkt redusere/ødelegge elvas verdi som landskapselement og badeeldorado for allmennheten. Reduksjonen i vannføringen vil også sterkt forringe den dramatikken elva fremstår med i øvre del der den går i store, trange juv, nedenfor planlagt innslag av vanntunell.

Biologisk mangfold:

Ål er ført opp i både norsk og internasjonal rødliste over truede arter. Ålen er kategorisert som kritisk truet, og vurdert som en art med ekstrem høy risiko for utdøing. Det er kjent at ålen har problemer med å passere kraftverkinntak på sin ferd mot sjøen. Dersom det ikke legges spesielt til rette for at ålen skal få passere, blir den ofte kuttet i biter i kraftverksturbinene. Naturvernforbundet har flere eksempler på slike tragedier forårsaket av vannturbiner.

I OEDs retningslinjer heter det at *tiltak som kommer i konflikt med arter som er kritisk truet eller sterkt truet, eller naturtyper Norge har et internasjonalt ansvar for, eller vil vanskeliggjøre nasjonal oppfyllelse av internasjonale avtaler kan ikke påregne å få konsesjon.*

I den biologiske utredningen er det ikke registrert ål i elva, men det er likevel ikke utenkelig at ålen bruker elva som vandringskorridor opp til overliggende vann. Det finnes trolig lite ål i vassdragene nå, men det henger naturlig sammen med den alvorlige tilbakegangen bestanden har hatt de seneste årene. Flere personer med god lokalkunnskap forteller at det tidligere var mye ål og aktiv fangst av ål i Drangsåna.

I bekkekløftene er det registrert en rødlistet moseart (VU) og noen regionalt sjeldne mosearter. I rødlistebasen nevnes vannkraftutbygging som den store trusselen for vasshalemose som ble funnet i elva. Det er grunn til å anta at planlagt minstevannføring vil redusere levevilkårene for bestanden av vasshalemose.

I følge den biologiske utredningen gir kløftene og småfossene gode vilkår for fuktkrevende arter. Kløftene er vanskelig tilgjengelige og det er derfor stor sannsynlighet for at det finnes flere arter her enn det som er registrert. Dette bekreftes av den biologiske utredningen.

Det er hekkende fossefall, vintererle og strandsnipe (NT) langs det berørte elvestrekket.

I følge den biologiske utredningen vurderes naturverdiene i influensområdet til å ha stor verdi for biologisk mangfold. Den totale konsekvensen som utledes som følge av verdier i influensområdet og tiltakets omfang, vurderes til å være middels negativ til stor negativ.

Naturvernforbundet mener at for det biologiske mangfoldet vil endringen i vannføringen bety vesentlig negativ endring av livsgrunnlaget og følgelig være i strid med naturmangfoldloven(målene om å unngå skade på naturmangfoldet § 4/5 og føre-var-prinsippet § 9).

Naturvernforbundet i Vest-Agder ber om at det ikke blir gitt konsesjon til utbygging av småkraftverk i Drangsåna.

Naturvernforbundet i Vest-Agder
Postboks 718
4666 Kristiansand

04.05.2015

Med hilsen Peder Johan Pedersen, fylkesleder